

1 of 1 DOCUMENT

Het Parool

12 september 2015 zaterdag

'Laat migrant niet aan eigen lot over'

BYLINE: ADDIE SCHULTE

SECTION: Het Laatste Woord

LENGTH: 1214 woorden

Migratie: Ook kennismigranten zien Nederland als ongestvrij land

Er valt veel te verbeteren aan de manier waarop Nederland met migranten omgaat, zegt Monique Kremer.

Al die asielzoekers die naar Europa komen, dat gaat handenvol geld kosten, is de vrees van veel mensen. Dat hoeft helemaal niet zo te zijn, zegt socioloog Monique Kremer. Ze bestudeerde de afgelopen jaren bij de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid onder andere de verhouding tussen migratie en de verzorgingsstaat. Sinds kort is ze hoogleraar Actief Burgerschap aan de Universiteit van Amsterdam.

Nu er veel asielzoekers naar Europa komen, horen we vaak dat de verzorgingsstaat niet houdbaar blijft. Wat valt daar in het algemeen over te zeggen?

"Of verzorgingsstaat en migratie samengaan, hangt af van verschillende zaken. Tot nu toe is het aantal asielmigranten op de Nederlandse beroepsbevolking van acht miljoen mensen beperkt. Als dat aantal groeit, kan het tot spanningen leiden: op de arbeidsmarkt en voor het idee van solidariteit. Of die spanningen ontstaan ligt er vooral aan of die migranten werk vinden, wat voor een deel afhangt van hun opleidingsniveau. Hoe beter de opleiding, hoe beter de kansen op de arbeidsmarkt."

Bij welke aantallen ontstaan er problemen?

"Dat is niet zo te zeggen. Als er veel mensen in een korte tijd komen, zorgt het voor meer ongenoegen en wrijvingen. Het ligt ook aan de regels: wanneer mogen ze werken? En aan de opstelling van de ontvangende samenleving. Asielmigranten zijn vaak jonge mensen, laat je die lang thuis zitten dan zal dat de verzorgingsstaat onder druk zetten. In Zweden mogen arbeidsmigranten meteen werken als ze dat kunnen, ook als ze als asielzoeker binnenkomen."

Gastarbeiders hebben ons beeld van de migranten gevormd, schreef u in uw boek uit 2013.

"Dat gastarbeidertrauma bestaat niet alleen in Nederland maar ook in andere Europese landen. Dat heeft het idee gevestigd dat migranten alleen maar geld kosten. De vraag is of dat klopt. Werkgevers hadden baat bij de komst van gastarbeiders, maar het collectief uiteindelijk niet, omdat een aanzienlijk deel van hen na verloop van tijd uitkeringen kreeg. We moeten leren van het verleden, maar niet het gastarbeidersverhaal op

nieuwe vormen van migratie plakken. Heel veel omstandigheden zijn veranderd. Er is bewijs dat Oost-Europeanen een bijdrage aan onze schatkist leveren. Het is veel moeilijker om een uitkering te krijgen dan in het verleden en dat mensen hier naartoe komen voor een uitkering, is nooit bewezen. Oost-Europeanen gaan voor een deel ook terug."

Er was veel vrees voor de komst van veel Oost-Europeanen. Dat bleek mee te vallen.

"Nederland was in de ban van de Roemenen en Bulgaren. Die zouden in groten getale komen maar dat gebeurde niet. Omdat de mensen met migratieplannen al waren vertrokken en de banden met Portugal en Spanje veel sterker waren. Polen komen nog wel naar Nederland, omdat er toch wel werk is dat niet door de zittende bevolking wordt gedaan: in de vleesindustrie, land-en tuinbouw en ander zwaar werk."

Leidt dat tot grote problemen?

"We weten dat je niet te veel laagopgeleide mensen aan je land moet binden zonder dat je ze kansen geeft. Ze werken vaak in sectoren die de kans hebben om naar het buitenland verplaatst te worden. Als er niets aan hun opleiding gebeurt, maak ik me wel zorgen. Ze zijn ook niet verplicht om Nederlands te leren."

Leren we wel van het verleden?

"Niet genoeg. Ook als het gaat om asielmigratie. Een belangrijke les is dat mensen zo spoedig mogelijk actief moeten zijn, in onderwijs of werk, en de taal leren."

Het selecteren van migranten lijkt moeilijker te worden, terwijl we dat zo graag willen.

"Migratiebeleid kent geen makkelijke routes. Ik geloof niet in grenzen open of grenzen dicht. Beide zijn naïeve oplossingen. Wat er nu in Europa gebeurt, kan je niet met grenzen oplossen. Vrij verkeer van goederen, diensten en personen levert veel op, het is niet mogelijk om een van deze vormen van verkeer af te stoten."

"Selectie van Europese migranten wordt vooral bepaald door het arbeidsmarktbeleid. Handhaving is heel belangrijk. Zo kunnen we migratie in betere banen leiden." Hoger opgeleide migranten komen niet naar Nederland in de mate die we willen. Er zijn zo veel andere, interessantere landen. Ze zijn ook kritisch over ons onderwijs en zorgstelsel."

In uw boek suggereert u dat Nederland te streng is, te intolerant.

"We worden als heel ongastvrij, niet verwelkomend gezien. Ook hoger opgeleide Indiërs in Amstelveen hebben last van zoiets als het Polenmeldpunt, bleek uit interviews. Nu zijn het de Polen, straks wij, is het gevoel."

Rutte weigerde het Polenmeldpunt te veroordelen.

"Als de premier van een land weigert zich uit te spreken, zien de migranten dat als gebrek aan steun. Net als bij discriminatie op de arbeidsmarkt. Het helpt als de overheid zegt dat er iets aan moet gebeuren. Vicepremier Lodewijk Asscher doet dat."

Inburgering is aan de verantwoordelijkheid van migranten overgelaten. Nu burgeren minder migranten in.

"We gaan er vanuit dat iedereen in staat is de weg te vinden. Voor velen geldt dat misschien, maar het is te verwachten dat het sommige nieuwkomers niet zal lukken. Een begrip als eigen verantwoordelijkheid staat de inburgering dan in de weg. Nadenken over hoe mensen een plek kunnen vinden in deze samenleving, rond werk, scholing, daar is nog veel werk in te verrichten. Daar is persoonlijk contact voor nodig. Je kan het niet overlaten aan beeldschermen."

Waarom is voor die weg gekozen?

"Eigen verantwoordelijkheid heeft natuurlijk te maken met de ideologie - waar je voorstander van kan zijn - dat mensen hun eigen boontjes moeten doppen, en met het idee dat het goedkoper is. Maar uiteindelijk kan dit als duurkoop uitpakken. Want de verzorgingsstaat blijft vooral in stand als mensen werken, niet alleen nu, maar ook over twintig jaar. Het is verstandiger om nu te investeren dan straks weer het zelfde verhaal te krijgen als met de gastarbeiders. Migranten hoeven niet aan de hand te worden gehouden, maar ze aan hun lot overlaten is ook niet goed. Denemarken en Canada doen het beter."

U bent sinds kort hoogleraar Actief Burgerschap. Wat houdt dat in?

"Ik zie dat in het licht van de geschiedenis van de verzorgingsstaat. De belangrijkste doelen daarvan zijn toch 'verheffen en verbinden'. Dat klinkt een beetje archaisch, maar het gaat om participeren in een samenleving die complexer wordt. Ik zal vooral kijken naar langdurige zorg."

Is dat de participatiesamenleving; het idee dat burgers taken op zich nemen die voorheen door de overheid en professionals werden gedaan?

"Het idee is vaak dat hoe minder de verzorgingsstaat doet, hoe meer mensen voor elkaar gaan zorgen. Daar heb ik niet veel bewijs van gezien. Een goede verzorgingsstaat kan juist tot meer participatie leiden. Als er goede thuiszorg is, houdt een mantelzorger het ook langer vol. Het is belangrijk dat mensen voor elkaar zorgen, maar ze moeten daar soms wel mee worden geholpen. Dat is nu lastig: er zijn maar weinig fatsoenlijke verlofregelingen, er wordt van veel mensen verwacht dat ze veel werken."

'Ik geloof niet in grenzen open of grenzen dicht. Beide zijn naïef'

'We moeten niet het gastarbeiders-verhaal op nieuwe migranten plakken'

VIEW ORIGINAL PAGE: ,

LOAD-DATE: 11 September 2015

LANGUAGE: DUTCH; NEDERLANDS

GRAPHIC: Monique Kremer: 'Ook hoger opgeleide Indiërs in Amstelveen hebben last van het Polenmeldpunt.
foto dirk gillissen

PUBLICATION-TYPE: Krant

JOURNAL-CODE: Het Parool